

kardynała. W ten sposób Wielgosz z Brezą będą mogli go pożegnać przy wyjeździe. Stomma sądzi, że W. wyjedzie około 25 bm.

/-/ Druto

AMSZ, ZD 6/77, w. 60, t. 844

## 264

*8 listopada, szyfrogram ministra spraw zagranicznych do delegacji partyjno-rządowej (do Moskwy) w sprawie reakcji państw zachodnich na modyfikację planu utworzenia strefy bezatomowej*

Warszawa, dn. 8.XI.1958 r.

Ścisłe tajne

### SZYFROGRAM [Nr] °11789 8.11 20.50°

Moskwa – Naszkowski °dla Delegacji°

Podajemy reakcję Zachodu na nową wersję Planu<sup>6</sup>:

Bonn: Rzecznik MSZ: za wcześniej jeszcze na zajęcie ostatecznego stanowiska. Główny brak widzi w tym, że nowe propozycje nie posuwają naprzód sprawy zjednoczenia Niemiec. Uważa, że dyskusja nad nową wersją jest utrudniona przez obecne konferencje genewskie.

Prasa CDU: nowa wersja nie daje gwarancji zmniejszenia przewagi militarnej Wschodu nad Zachodem.

SPD: wita fakt, że nowa wersja wzięła pod uwagę zastrzeżenia Zachodu. Propozycje powinny być zbadane i stać się przedmiotem poważnych rokowań. Ollenhauer wyraził pogląd, że podczas rozpatrywania Planu może wywiązać się także dyskusja w sprawie zjednoczenia Niemiec.

FDP (Mende) <sup>h</sup>również<sup>h</sup> ocenia pozytywnie fakt modyfikacji Planu i występuje przeciwko odrzuceniu go bez podjęcia dyskusji, podkreślając wagę częściowych i regionalnych porozumień rozbrojeniowych.

---

<sup>6</sup> Zob. dok. nr 248.

Niezależna „Die Welt”<sup>h</sup> też<sup>h</sup> występuje przeciwko odrzuceniu. Moralnym obowiązkiem oponentów byłoby wysunięcie konkretnych kontrpropozycji.

Paryż: Rzecznik MSZ: Stwierdza się wysiłek ze strony Polski w kierunku uwzględnienia krytyki Zachodu. Są jeszcze w nowej wersji punkty mogące wywołać zastrzeżenia. Quai zbada z najwyższą uwagą nowe koncepcje polskie.

„Monde”<sup>h</sup> twierdzi, że<sup>h</sup> pierwsze reakcje w stolicach zachodnich są mało pozytywne. Uważa, że nowa wersja ma głównie na celu uniemożliwienie wyposażenia NRF w taktyczną broń atomową i że pośrednio zmierza do uznania NRD przez Zachód oraz utrzymania status quo w Europie.<sup>h</sup> „France Soir” twierdzi, że zastrzeżenia Zachodu wobec Planu zostaną te same co do Planu pierwotnego. Dezatomizacja ma na celu doprowadzenie do wycofania wojsk amerykańskich z Europy. Podobne zdanie w „Aurore” i „La Croix”<sup>h</sup>. „Les Echos” twierdzi, że stała rada NATO studiuje nowe propozycje polskie. „Populaire” uważa, że plan będzie przedmiotem szczegółowej analizy ekspertów technicznych i politycznych.

Londyn: Rzecznik FO: Jeśli intencją nowej wersji było uwzględnienie naszych obiekcji wobec planu pierwotnego, jesteśmy za to wdzięczni. Nie otrzymaliśmy jeszcze oficjalnej informacji od rządu polskiego. Gdy ją dostaniemy, zbadamy ją z wielkim zainteresowaniem<sup>7</sup>.

„Times”<sup>c</sup> *artykuł*<sup>c</sup> wstępny<sup>h</sup> (autor MacDonald)<sup>h</sup> niezgodniony z FO: Nowa wersja nie usuwa zastrzeżenia, że w wypadku redukcji sił konwencjonalnych nie doszłoby do prawdziwej równowagi. Siły radzieckie pozostałyby blisko strefy, podczas gdy amerykańskie musiałyby się wycofać za ocean. Wynika stąd, że wszelka dyskusja nad Planem musi toczyć się na gruncie ogólnych rokowań nad rozbrojeniem.

---

<sup>7</sup> Szyfrogramem z 6 listopada poświęconym brytyjskim reakcjom na modyfikację planu Rapackiego ambasador w Londynie informował: „W rozmowach prywatnych na pierwszy plan wybijane jest pytanie, dlaczego tak ważne oświadczenie zostało skierowane do prasy, a nie w drodze dyplomatycznej do zainteresowanych rządów. Wypominają nam, że rząd brytyjski zgłosił swoje zastrzeżenia do pierwszej wersji planu w drodze noty dyplomatycznej. Obecne Wasze wystąpienie według nich jest w pewnym sensie odpowiedzią na te zastrzeżenia, ale skierowane zostało nie do rządów, a do dziennikarzy. Tekst oświadczenia powołuje się na to, że PRL uwzględniła krytyczne uwagi poważnych kół na zachodzie, skoro jednak nie adresuje się tego do rządów, a do prasy, powstaje wrażenie, że chodzi tu o propagandowy gest skierowany ponad głowami rządów do różnych grup opozycyjnych”; AMSZ, z. 9, w. 53, t. 702.

Uwaga, jaką poświęci się nowej wersji, będzie zależała od postępów względnie fiaska obu konferencji genewskich.

„Economist” wymienia jako zaletę Planu: usunięcie groźnej perspektywy wyposażenia NRF w broń atomową oraz możliwość wypróbowania skutecznego systemu kontroli.

Foot w „Daily Herald” i „Tribune” wzywa do przyjęcia Planu jako podstawy do rozmów.

USA: Brak dotychczas oficjalnej reakcji. Prasa relacjonuje bez rozwiniętych komentarzy.

„New York Times” z 6-ego twierdzi, że koła rządowe są zaniepokojone wyborem momentu ogłoszenia nowej wersji. Zastanawiają się, czy propozycja polska nie zapowiada w rozmowach nad nagłą napaścią próby odwrócenia uwagi od ataku z przestrzeni kosmicznej na atak lądowy.

Kanada: Rozmowa Sieradzkiego w MSZ. Uważają, że modyfikacja Planu usunie zastrzeżenia Kanady, ale nie zmieni stanowiska zdecydowanych przeciwników disengagement. Wysiłki polskie są pożyteczne, gdyż mobilizują zwolenników, co ułatwi przyjęcie Planu w bardziej sprzyjających okolicznościach.

Włochy: Brak oficjalnej reakcji. Prasa relacjonuje bez komentarzy. Z rozmowy z redaktorem naczelnym chadeckiej „Il Popolo” wynika, że brak polemiki z Planem określa stanowisko kierownictwa chadecji do Planu. Na publiczny pozytywny stosunek nie pozwalają alianse Włoch i sytuacja wewnętrzna.

Koła saragatowskie uważają, że nowa wersja zmierza do równowagi sił i dlatego nadaje się do poważnego rozpatrzenia.

Szwecja: Erlander oświadczył na konferencji prasowej, że nowa wersja wzbudziła w Szwecji jeszcze większe zainteresowanie aniżeli pierwotnie.

N. Delhi: Nehru odpowiedział na konferencji prasowej: „Kiedy plan po raz pierwszy został wysunięty, powitaliśmy go życzliwie. Ciągłe jeszcze jesteśmy zdania, że jest on dobrym podejściem do sprawy, dąży on do zmniejszenia napięcia. Dlatego też będzie on przez nas mile powitany, o ile zostanie przyjęty, nawet z pewnymi zmianami, jeżeli są one konieczne. Jest rzeczą niezbędną, aby plan przedyskutowano, i nie można go ciągle odrzucać”.

<sup>f</sup>Rapacki<sup>f</sup>